

Sygn. akt V CZ 136/11

POSTANOWIENIE

Dnia 23 lutego 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Krzysztof Pietrzykowski (przewodniczący)

SSN Jan Górowski

SSN Anna Kozłowska (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi Wspólnoty Nieruchomości Użytkowych "P. "
w K.

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego
wyroku Sądu Okręgowego
z dnia 22 marca 2011 r.,

w sprawie z powództwa Wspólnoty Nieruchomości Użytkowych "P. "
w K.

przeciwko T. B. i J. B.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 23 lutego 2012 r.,

zażalenia Wspólnoty Nieruchomości Użytkowych "P. " w K.
na postanowienie Sądu Okręgowego

z dnia 18 sierpnia 2011 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 18 sierpnia 2011 r. odrzucił skargę Wspólnoty Nieruchomości Użytkowych „P.” w K. o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku tego Sądu z dnia 22 marca 2011 r. W ocenie Sądu Okręgowego, skarga została wniesiona z naruszeniem art. 87¹ § 1 k.p.c. Okoliczność bowiem, że radca prawny wchodzący w skład wieloosobowego składu zarządu tej Wspólnoty, wraz z pozostałymi członkami tego zarządu, podpisał skargę, nie stanowiło dopełnienia wymogu z art. 87¹ § 2 k.p.c.

W zażaleniu na to postanowienie Wspólnota domagała się uchylenia zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wynikający z art. 87¹ § 1 k.p.c. przymus radcowsko - adwokacki obowiązujący w postępowaniu przed Sądem Najwyższym obejmuje wszelkie postępowania, które przynależą do właściwości tego Sądu, a zatem i postępowanie ze skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Przepisy § 2 i § 3 tego artykułu wymieniają sytuację, w których przymus ten nie obowiązuje, co ma miejsce m.in. wówczas, gdy sama strona, jej organ lub jej przedstawiciel ustawowy jest adwokatem, radcą prawnym lub radcą prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa.

W sprawie niniejszej skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia wniosła Wspólnota Mieszkaniowa, w imieniu której działał, jak wynikało z treści skargi, trzyosobowy zarząd, przy czym członkiem zarządu pozostawał radca prawny, którego podpis, wraz z podpisami pozostałych członków zarządu, figuruje pod skargą.

W myśl art. 33¹ k.c. wspólnota mieszkaniowa jest niepełną (ułamną) osobą prawną, a jej zarządowi przypisuje się status organu. W tych okolicznościach rozważenia wymagało czy uregulowanie z § 2 art. 87¹ k.p.c. uwalniające stronę od obowiązkowego zastępstwa adwokackiego ma zastosowanie, gdy organem strony jest adwokat lub radca prawny. Nie budzi wątpliwości, że przymus adwokacki nie obowiązuje, gdy strona działa przez organ jednoosobowy, a piastunem organu jest radca prawny lub adwokat. Zgodnie z teorią organu, działanie organu traktuje

się jako działanie osoby prawnej (art. 38 k.c.). Uzasadnione jest wówczas przyjęcie, że sytuacja przedstawia się analogicznie, gdy stroną w sprawie jest adwokat lub radca prawny.

Odmiennie ocenić należy stan rzeczy, gdy organ strony jest wieloosobowy. Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (jedn. tekst Dz. U. z 2000 Nr 80 poz. 903 ze zm.), jeżeli zarząd jest kilkuosobowy, oświadczenia woli za wspólnotę składają przynajmniej dwaj jego członkowie. Taki sposób reprezentacji oznacza obowiązek współdziałania co najmniej dwóch członków zarządu; wola organu zostaje wyrażona dopiero gdy zostaną złożone dwa oświadczenia. Przy tak przeto rozumianej reprezentacji łącznej, czynność, zarówno prawa materialnego jak i procesowego, dopiero wówczas jest czynnością samej strony, gdy zostanie dokonana przez dwie osoby. Jeżeli przeto tylko jedno oświadczenie pochodzi od adwokata lub radcy prawnego, a drugie od osoby, która takiego statusu nie ma, to oświadczenie tej drugiej osoby, w warunkach istnienia przymusu adwokackiego, pozostaje bezskuteczne. Powyższe jasno się uwidacznia, jeżeli dostrzeże się, że postępowanie przez Sądem Najwyższym o jakim mowa w art. 87¹ § 1 k.p.c., obejmuje nie tylko składanie pism procesowych, ale również udział w rozprawie i dokonywanie w jej toku czynności procesowych. Wobec wyłączenia możliwości osobistego działania w toku rozprawy osoby nie będącej radcą prawnym lub adwokatem, wymagane ustawą współdziałanie co najmniej dwóch członków zarządu nie mogłoby nastąpić. Nie ma podstaw, aby czynić rozróżnienie pomiędzy oświadczeniami (osób wchodzących w skład organu) składanymi ustnie i na piśmie. W obu wypadkach oświadczenia takie są bezskuteczne. Powyższe przeto prowadzi do wniosku, że jeżeli radca prawny lub adwokat wchodzi w skład wieloosobowego organu strony, jego udział w dokonanej przez ten organ, in corpore, czynności objętej przymusem adwokackim, tu: wniesienia (sporządzenia i podpisania) skargi, nie uzasadnia przyjęcia, że zostały dochowane warunki z art. 87¹ § 1 k.p.c.

W świetle powyższego, pogląd Sądu Okręgowego, że skarga została wniesiona z naruszeniem art. 87¹ § 1 k.p.c. nie mógł być, co do zasady, uznany za nietrafny. Sąd Najwyższy zauważa jednak, że w części wstępnej skargi znalazło się sformułowanie, iż stroną powodową reprezentuje członek zarządu radca

prawny W. K., co mogło oznaczać udzielenie pełnomocnictwa procesowego. Okoliczność ta powinna być wyjaśniona; niedołączenie dokumentu pełnomocnictwa jest brakiem formalnym skargi (art. 424⁵ § 2 w związku z art. 126 § 3 k.p.c.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w związku z art. 394¹ § 1 i 3 k.p.c. orzekł jak w sentencji.